

§ 7**Tertialrapport 1 2017 för Utbildningsnämnden****Beslut**

1. Tertialrapport 1 2017 per den 30 april godkänns. Rapporten överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Utbildningsnämnden fastställer nya nämndmål, aktiviteter samt årsmål på indikatorer.
3. Utbildningsnämnden fastställer handlingsplanen mot våldsbejakande extremism, bilaga 4.
4. Utbildningsnämnden ansöker om medel från stadens kompetensutvecklingssatsning, se bilaga 5.
5. Utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen godkänner föreslagen budgetjustering om totalt 54,9 mnkr avseende minskade statsbidragsintäkter från Skolverket för maxtaxa och kvalitetssäkrande åtgärder.
6. Utbildningsnämnden godkänner att förvaltningen justerar budget mellan verksamhetsområden jämfört med verksamhetsplan 2017.
7. Utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen godkänner omslutningsförändringar om totalt 28,7 mnkr.
8. Omedelbar justering

Ärendet

Förvaltningen redovisade ärendet i ett tjänsteutlåtande från den 5 maj 2017, dnr 1.2.2-2607/2017.

Utbildningsförvaltningen bedömer att nämnden i huvudsak kommer att uppnå angivna mål och i hög grad bidra till att kommunfullmäktiges mål för stadens verksamheter uppnås. Så här långt kan inga större verksamhetsmässiga avvikelser konstateras. De i verksamhetsplanen angivna uppdragen och aktiviteterna genomförs som planerat och en mängd insatser pågår, som anknyter till nämndens prioriterade områden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samarbete med övriga avdelningar.

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår utbildningsnämnden att besluta följande:

1. Tertialrapport 1 2017 per den 30 april godkänns. Rapporten överlämnas till kommunstyrelsen.
2. Utbildningsnämnden fastställer nya nämndmål, aktiviteter samt årsmål på indikatorer.

3. Utbildningsnämnden fastställer handlingsplanen mot våldsbejakande extremism, bilaga 4.
4. Utbildningsnämnden ansöker om medel från stadens kompetensutvecklingssatsning, se bilaga 5.
5. Utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen godkänner föreslagen budgetjustering om totalt 54,9 mnkr avseende minskade statsbidragsintäkter från Skolverket för maxtaxa och kvalitetssäkrande åtgärder.
6. Utbildningsnämnden godkänner att förvaltningen justerar budget mellan verksamhetsområden jämfört med verksamhetsplan 2017.
7. Utbildningsnämnden föreslår att kommunstyrelsen godkänner omslutningsförändringar om totalt 28,7 mnkr.
8. Beslutet justeras omedelbart.

Yrkande

Ordföranden yrkade bifall till förvaltningens förslag.

Vice ordföranden Lotta Edholm (L) framlade ett eget förslag till beslut och yrkade bifall för detta.

Ledamoten Cecilia Brinck (M) framlade ett eget förslag till beslut och yrkade bifall för detta.

Beslutsgång

Ordföranden yrkade bifall till förvaltningens förslag och förklarade sig finna att nämnden beslutat i enlighet med detta. / Ordföranden ställde yrkandena mot varandra och förklarade sig finna att nämnden beslutat i enlighet med hans yrkande.

Reservation

Lotta Edholm m.fl. (L) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag:

- att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
- att handlingsplan mot våldsbejakande extremism enligt bilaga 4 till tertialrapporten revideras efter kommande direktiv från kommunstyrelsen i enlighet med vad som anförs nedan.
- att därutöver anförs följande:

Vi liberaler har i flera år larmat om att majoriteten inte har klarat att satsa på skolan. Skolbudgetarna varit för snålt tilltagna, och årets skolbudget innebär de lägsta påslagen per elev på tolv år. Nu börjar det, som det tydligt skrivs ut i T1:an, också att synas i skolornas verklighet:

”Skolorna redovisar ett underskott om 53,9 miljoner före resultatdispositioner. (...) Orsaken till skolornas underskott är framförallt att höjningen för skolpengen inte motsvarar den förväntade löneökningen och skolorna har inte hunnit anpassa sina kostnader efter detta. (...) Samtliga grundskolor som redovisar underskott i prognoserna ska lämna in åtgärdsplaner med specificerade åtgärder för att komma i balans. Det ska tydligt framgå när åtgärden börjar gälla, vilken effekt den beräknas ha under innevarande år samt helårseffekt.”

Det är mycket oroande besked. Det var mycket länge sedan grundskolan i Stockholm hade sådana problem. Nu sker det dessutom i en tid då elevantalet ökar kraftigt, samtidigt som kunskapsresultaten och likvärdigheten i skolan är frågor som avgör Stockholms framtida välbefinnande och elevernas framtidschanser.

I årets liberala skuggbudget har vi bl.a. gjort följande prioriteringar:

- Lönesatsning för lärare inom samtliga skolformer, 205,5 mnkr inklusive lärare i Kulturskolan
- Mer än dubbelt så höga tillskott per elev i skolan (schablonhöjningar) än i finansborgarrådets budget, totalt 428,2 mnkr för förskola, grundskola och gymnasieskola

Vi anser liberaler således att påslagen per elev varit för låga. Till skillnad från den rödgrönrosa majoriteten prioriterar vi också lärarlönerna särskilt utöver schablonhöjningar, så att skolorna både ska kunna lägga på mer på sådant som höjer undervisningens kvalitet och på att rekrytera och behålla skickliga lärare som gör skillnad i elevernas lärande. Vi är nu oroliga för att detta innebär nedskärningar som till och med kan gå ut över skolornas lärartjänster. Det skulle i så fall kunna slå hårt mot skolornas möjligheter att bedriva en god undervisning för eleverna. Vi konstaterar att det bara finns en garant för tillräckliga skolsatsningar i Stockholm, och det är Liberalerna.

I tertiärrapporten behandlas med ett stycke en förestående förändring inom området elevhälsa. Vi vill i detta sammanhang uttrycka det stora behovet av specialistkompetens för de elever med stora behov av särskilt stöd för vilka en skolgång i en vanlig klass inte fungerar, liksom fungerande planeringsföresättningar för rektorer att bedriva en verksamhet med hög kvalitet anpassad för dessa elevers behov. Den föreslagna förändring som refereras i ärendet måste tas upp för behandling i nämnden snarast.

Allt fler svenska medborgare radikaliseras och många väljer att ansluta sig till våldsbejakande grupperingar. Dessa grupperingar hotar, genom sina destruktiva mönster och värderingar, grundläggande demokratiska principer. För att hejda och vända denna utveckling är det nödvändigt med ett stadsövergripande arbete som ger konkreta verktyg för att motverka radikalisering och deltagande i krigsresor.

För att säkra våra invånares trygghet mot hot från våldsbejakande extremister krävs såväl polisiära som sociala insatser. Alliansen står enade om den utveckling av arbetet mot våldsbejakande extremism vi nu vill se och vilka förbättringar som måste ske för att göra Stockholm till en säkrare stad. Arbetet mot våldsbejakande extremism handlar om att arbeta mot samtliga de hot som Säpo bedömer kan skada demokratin: extremistisk islamism, vit maktmiljön och den så kallat autonoma vänstern. Stockholms stad står inför stora utmaningar framöver och därför måste vi, tillsammans med berörda parter och relevant sakkunskap, arbeta kunskapsbaserat och med tydliga strukturer och insatser.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism fastställdes av kommunfullmäktige den 16 maj 2016 som riktlinjer till stadens trygghets och säkerhetsprogram. Beslutet var ett resultat av en blocköverskridande överenskommelse. En förutsättning för den blocköverskridande överenskommelsen var att de lokala handlingsplanerna skulle konkretisera arbetet samt att en tidsplan för den fortsatta processen skulle fastslås. Alliansen uppgav i ett särskilt uttalande i kommunstyrelsen den 4 maj 2016 att ett krav var att en mall för stadsdelsnämnderna skulle tas fram i samarbete med Försvarshögskolan och att denna borde vara fastställd under hösten 2016 samt att de lokala analyserna och handlingsplanerna skulle vara klara senast till årsskiftet 2016/2017. Därutöver skulle medel avsättas för att implementera arbetet i budget för 2017.

Det föreliggande förslaget till handlingsplan mot våldsbejakande extremism är ett resultat av den blocköverskridande överenskommelse som kommunfullmäktiges partier (exklusive Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna) kom överens om tidigare under mandatperioden. Vi kan konstatera att arbetet har försenats och att ett förslag läggs fram för nämnden väsentligt senare än vad som överenskommits centralt. Därtill tvingas vi konstatera att ett antal av förutsättningarna för överenskommelsen även har brutits.

I arbetet med den lokala planen var ett krav från Alliansen att man skulle dra nytta av den forskning och kunskap som finns på området, bland annat genom ett konkret samarbete med expertis hos instanser som Försvarshögskolan (FHS). Kravet var att nämndernas handlingsplaner inte skulle tas fram var och en för sig utan utifrån en central mall, framtagna i samarbete med FHS och annan relevant expertis på området. Detta har inte skett och det finner vi oacceptabelt. Resultatet blir att stadens arbete för att motarbeta våldsbejakande extremism försenas, blir bristfälligt och inte är koordinerat. Det är inte ett seriöst eller förtroendeingivande sätt att hantera en så viktig fråga för vår stad och våra invånares trygghet.

Handlingsplanen hade vunnit i både konktion och i innehåll av att ta till sig den forskningsbaserade kunskap som Försvarshögskolan besitter. När majoriteten nu har valt att inte göra det kan vi inte gå i god för slutresultatet och inte ställa oss bakom den föreslagna handlingsplanen i föreliggande skick. Handlingsplanen behöver arbetas om och arbetet på central nivå i staden behöver professionaliseras och intensifieras.

I det uppkomna läget anser vi således att planen ska omarbetas utifrån direktiv från kommunstyrelsen och underställas Försvarshögskolans expertis innan den åter läggs fram för nämnden. Den lokala handlingsplanen bör även tillställas Polismyndigheten, Kriminalvården, Säpo och andra myndigheter för synpunktsinhämtning innan beslut fattas av nämnden.

Handlingsplanen behöver utvecklas i konktion för att tydliggöra hur förvaltningen ska öka kompetensen bland sina medarbetare i syfte att upptäcka begynnande radikaliserings hos enskilda individer som kommer i kontakt med socialtjänsten samt hur samarbetet med Polismyndigheten ska se ut.

Arbetet med att granska de organisationer som direkt eller indirekt tar emot finansiellt stöd från staden måste intensifieras. Inga föreningar eller samfund som direkt eller indirekt upplåter en plattform åt extremistiska och våldsbejakande individers budskap ska kunna motta stöd från Stockholms stad. Detsamma gäller att heller inga av stadens lokaler upplåts åt sådana individer eller organisationer. Det fordras en konkret plan för hur arbetet med att säkerställa detta ska implementeras och följas upp.

Som nämnts ovan är en oavvislig förutsättning för ett strategiskt arbete mot extremism att det bedrivs systematiskt och utformas i tätt samarbete med den expertis som finns. Försvarshögskolans forskare

behöver vara en integrerad del av Stockholms stads arbete mot våldsbejakande extremism och det behöver ske på central nivå i staden. Det avtal som redan finns med FHS behöver leda till konkreta insatser. När samarbetet med FHS är återupprättat behöver följande åtgärder omedelbart vidtas i arbetet mot extremism:

1. Stadsdelsnämndernas lokala handlingsplaner behöver skyndsamt komma på plats. Handlingsplanerna ska följa en central mall utformad i samarbete med FHS och utgå från lokala förutsättningar och utformas i dialog med polis och säkerhetspolis om hur den specifika situationen i stadsdelen ser ut. Arbetet behöver kontinuerligt avrapporteras, uppdateras och vara mätbart.
2. Parallellt med de lokala handlingsplanerna behövs ett stadsövergripande och gemensamt förhållningssätt med en åtgärdsplan för hur stadens förvaltningar ska agera när personer med våldsbejakande extrema tendenser identifieras. En stadsövergripande lägesbild behöver årligen presenteras för kommunstyrelsen.
3. Det måste finnas god tillgång till adekvat utbildning och ett kontinuerligt kunskapsstöd till medarbetare inom socialtjänst eller fritidsverksamhet som kommer i kontakt såväl med människor som riskerar att radikaliseras. Därför måste en plan för kompetensutveckling inom dessa frågor upprättas, till exempel genom medverkan i EU-RAN-nätverket. I detta behöver det även klargöras vilket behov det finns att anställa medarbetare med särskild expertis.
4. Ett tätare samarbete mellan myndigheter och samhällsinstitutioner såsom polis, säkerhetspolis, skola och socialtjänst måste ske. För att stärka arbetet och fånga upp potentiella extremister vill vi så långt lagen medger häva sekretessen mellan stadens förvaltningar så att information kan delas när så krävs.
5. Stockholm behöver en plan för vilka insatser som ska erbjudas ungdomar som riskerar att dras in i extremistiska miljöer och deras familjer. Uppsökande arbete bör även bedrivas på nätet för att nå rätt målgrupper.
6. En plan behövs för vilka informationsinsatser som ska riktas till medborgarna, som vart man kan vända sig om man misstänker att någon i ens närhet blir radikaliserad.
7. Stockholms stad behöver bygga upp avhopparverksamheter för radikaliserade som vill lämna den extrema miljön. Det är nödvändigt att en länsöverskridande avhopparverksamhet för våldsbejakande islamistiska extremister inrättas.

8. I arbetet med avradikalisering och för att stävja rekrytering till extrema miljöer behöver civilsamhällesaktörer involveras. Här har religiöst lärda personer och imamer en viktig roll, något som expertisen visat på.
9. Insatserna för att minska risken för nya dåd fordrar fokus på stadsmiljön. Det behövs trafik hinder som försvårar attacker med fordon. I det arbetet ska trafiknämnden involveras och erfarenheter inhämtas från andra länder. Ansvarsfördelningen mellan staden och polisen behöver tydliggöras när det gäller säkerhetsarrangemang vid särskilda platser och evenemang.
10. Stadsdelsnämnderna i Stockholm behöver se över sina lokala bidrag och säkerställa att inga medel ges till organisationer eller föreningar som inte vilar på demokratins grundvalar.

Reservation

Cecilia Brinck m.fl. (M) reserverade sig mot nämndens beslut till förmån för eget förslag:

- att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
- att handlingsplan mot våldsbejakande extremism enligt bilaga 4 till tertialrapporten revideras efter kommande direktiv från kommunstyrelsen i enlighet med vad som anförs nedan.
- att därutöver anförs följande:

Socialdemokraterna gick till val på att Stockholms skolor skulle prioriteras och lovade Stockholms väljare stora satsningar på skola och lärarlöner. Skatten har höjts och dessa pengar skulle enligt retoriken gå oavkortat till Stockholms skolor. Det har sedan gång på gång visat sig att detta endast varit just retorik. Förlorarna är Stockholms elever, lärare, skolledare, och föräldrar.

I budgeten för år 2017 gjorde Socialdemokraterna den lägsta höjningen av schablonbeloppet på 12 år. Höjningen av schablonbeloppet täcker knappt inflationstakten, inte heller ger det utrymme för löneökningar för de anställda inom förskolan eller skolan. Redan nu visar Tertialrapport 1 för utbildningsnämnden röda siffror. Prognosen för skolorna i egen regi visar underskott med sammanlagt 121,5 miljoner kronor. Dessutom redovisas ett underskott om 88 miljoner för kostnader för skolskjuts. I Moderaternas skuggbudget har vi räknat med sådant som ökade lönekostnader och utgått från schablonhöjningar som är realistiska. Vi gjorde dubbelt så stora höjningar som majoriteten och hade därför klarat att ha en budget i balans, utan skattehöjning.

I budgetunderlaget för år 2018 för utbildningsnämnden pekade förvaltningen på att om framtida schablonhöjningar kommer att ligga på samma nivå som innevarande år, det vill säga vara lägre än löneökningarna, kommer skolorna att behöva effektivisera för att nå en budget i balans. Nu kan vi i tertialrapport 1 för utbildningsnämnden läsa att "Handlingsplaner kommer att tas fram och åtgärder vidtas för att uppnå en budget i balans så fort som möjligt." Handlingsplaner kan inte innebära annat än besparingar. Den Socialdemokratiskt ledda majoriteten säger sig satsa på skolan, men nu riskerar Stockholms elever nedskärningar.

I föreliggande tertialrapport framgår att förvaltningen har fått in två ansökningar om att starta nya fristående förskolor och en om att starta fristående pedagogisk omsorg. Detta är en markant nedgång från samma period förra året då 10 ansökningar kom in och ännu mer drastiskt vid jämförelse med samma period år 2015 då 30 ansökningar kom in. Detta är mycket oroande, men inte oväntat. Stockholm styrs av en majoritet med en politik som är tydligt fientlig till fristående huvudmän. Stadens yttranden om friskoleetableringar har sedan maktskiftet ändrat tonläge: i många fall har friskoleetableringar ansetts kunna påverka stadens skolväsende negativt.

Detta är väldigt problematiskt. Stockholm står inför en mycket stor relevantansökning. Om alla dessa elever ska få en bra skolgång måste fristående, såväl som kommunala skolor ges goda förutsättningar att verka, konkurrera och erbjuda en utbildning i världsklass. Att låta de ideologiska skygglapparna diktera valfrihetsmotståndet är tråkigt för Stockholms befintliga och tillkommande elever. Det riskerar samtidigt att leda till ökad trängsel i skolorna och större klasstorlekar när färre utövare tillåts bidra.

Förvaltningen räknar med att i princip alla mål kommer att uppfyllas. På de indikatorer som hittills saknar dokumenterat utfall, till exempel resultat avseende kunskaper och betyg, blir förvaltningens prognos att årsmålen helt uppfylls. I flera fall ter sig detta märkligt då varken utfallet för 2016 eller för T1 2017 tyder på att så skulle vara fallet. Vi skulle gärna se en mer utförlig redovisning och analys av varför man drar dessa slutsatser.

Tidigare rapporter visar att skillnaden i resultat mellan pojkar och flickor exklusive nyinvandrade ligger kvar på samma nivå som tidigare, trots satsningar på att skillnaderna ska minska. Vi ser en oroande utveckling av stora och ökande skillnader mellan skolorna och utifrån elevers socioekonomiska bakgrund. Det står i rapporten

att en av de viktigaste utmaningarna är för att höja resultaten är pojkars resultat i områden och grundskolor med högt socioekonomiskt index. Det är därför oroande att majoriteten inte har några förslag på hur detta ska vändas. För det första avsätter man inga medel för att nå dit förutom de socioekonomiska medel som ju inte visar sig tillräckligt verkningsfulla, inte heller har man några konkreta idéer om hur man ska nå dit.

Sjukfrånvaron hos anställda har även ökat ytterligare jämfört med samma period förra året, något som vi även ser inom flera andra nämnder. Detta togs upp redan förra året, men trots det så har vi inte sett några konkreta förslag från majoriteten om hur man avser komma tillrätta med detta.

Trots utlovade satsningar på trygghet och arbetsro så lyser resultaten med sitt resultat. Utbildningsnämnden visar gula markeringar på i princip samtliga indikatorer som rör detta, det är oacceptabelt. Stockholms elever och lärare förtjänar en skolpolitik sätter fokus på kunskap och där politiska beslut och prioriteringar strävar efter att förverkliga och fördjupa detta. Tyvärr verkar den socialdemokratiska majoriteten välja en annan väg.

Allt fler svenska medborgare radikaliserar och många väljer att ansluta sig till våldsbejakande grupperingar. Dessa grupperingar hotar, genom sina destruktiva mönster och värderingar, grundläggande demokratiska principer. För att hejda och vända denna utveckling är det nödvändigt med ett stadsövergripande arbete som ger konkreta verktyg för att motverka radikaliserings och deltagande i krigsresor.

För att säkra våra invånares trygghet mot hot från våldsbejakande extremister krävs såväl polisiära som sociala insatser. Alliansen står enade om den utveckling av arbetet mot våldsbejakande extremism vi nu vill se och vilka förbättringar som måste ske för att göra Stockholm till en säkrare stad. Arbetet mot våldsbejakande extremism handlar om att arbeta mot samtliga de hot som Säpo bedömer kan skada demokratin: extremistisk islamism, vit maktmiljön och den så kallat autonoma vänstern. Stockholms stad står inför stora utmaningar framöver och därför måste vi, tillsammans med berörda parter och relevant sakkunskap, arbeta kunskapsbaserat och med tydliga strukturer och insatser.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism fastställdes av kommunfullmäktige den 16 maj 2016 som riktlinjer till stadens trygghets och säkerhetsprogram. Beslutet var ett resultat av en

blocköverskridande överenskommelse. En förutsättning för den blocköverskridande överenskommelsen var att de lokala handlingsplanerna skulle konkretisera arbetet samt att en tidsplan för den fortsatta processen fastslås. Moderaterna, Liberalerna och Centerpartiet uppgav i ett särskilt uttalande i kommunstyrelsen den 4 maj 2016 att ett krav var att en mall för stadsdelsnämnderna skulle tas fram i samarbete med Försvarshögskolan och borde vara fastställd under hösten 2016 samt att de lokala analyserna och handlingsplanerna bör vara klara senast till årsskiftet 2016/2017. Därutöver medel avsätts för att implementera arbetet i budget för 2017.

Det föreliggande förslaget till handlingsplan mot våldsbejakande extremism är ett resultat av den blocköverskridande överenskommelse som kommunfullmäktiges partier (exklusive Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna) kom överens om tidigare under mandatperioden. I beslutet om Stockholms stads strategi mot våldsbejakande extremism ingicks en överenskommelse om att lokala handlingsplaner skulle tas fram i varje stadsdel innan årsskiftet 2016/2017. Vi kan konstatera att det arbetet har försenats och att ett förslag läggs fram för nämnden väsentligt senare än vad som överenskommits centralt.

I arbetet med den lokala planen var ett krav från Alliansen att man skulle dra nytta av den forskning och kunskap som finns på området, bland annat genom ett konkret samarbete med expertis hos instanser som Försvarshögskolan (FHS). Kravet var att nämndernas handlingsplaner inte skulle tas fram var och en för sig utan utifrån en central mall, framtagen i samarbete med FHS och annan relevant expertis på området. Detta har inte skett och det finner vi oacceptabelt. Resultatet blir att stadens arbete för att motarbeta våldsbejakande extremism försenas, blir bristfälligt och inte är koordinerat. Det är inte ett seriöst eller förtroendeingivande sätt att hantera en så viktig fråga för vår stad och våra invånares trygghet.

Handlingsplanen hade vunnit i både konkretion och i innehåll av att ta till sig den forskningsbaserade kunskap som Försvarshögskolan besitter. När majoriteten nu har valt att inte göra det kan vi inte gå i god för slutresultatet och inte ställa oss bakom den föreslagna handlingsplanen i föreliggande skick. Handlingsplanen behöver arbetas om och arbetet på central nivå i staden behöver professionaliseras och intensifieras.

Försvärshögskolans expertis innan den åter läggs fram för nämnden. Den lokala handlingsplanen bör även tillställas Polismyndigheten, Kriminalvården, Säpo och andra myndigheter för synpunktsinhämtning innan beslut fattas av nämnden.

Handlingsplanen behöver utvecklas i konkretion för att tydliggöra hur förvaltningen ska öka kompetensen bland sina medarbetare i syfte att upptäcka begynnande radikaliserings hos enskilda individer som kommer i kontakt med socialtjänsten samt hur samarbetet med Polismyndigheten ska se ut.

Arbetet med att granska de organisationer som direkt eller indirekt tar emot finansiellt stöd från staden måste intensifieras. Inga föreningar eller samfund som direkt eller indirekt upplåter en plattform åt extremistiska och våldsbejakande individers budskap ska kunna motta stöd från Stockholms stad. Detsamma gäller att heller inga av stadens lokaler upplåts åt sådana individer eller organisationer. Det fordras en konkret plan för hur arbetet med att säkerställa detta ska implementeras och följas upp.

Som nämnts ovan är en oavvislig förutsättning för ett strategiskt arbete mot extremism att det bedrivs systematiskt och utformas i tätt samarbete med den expertis som finns. Försvärshögskolans forskare behöver vara en integrerad del av Stockholms stads arbete mot våldsbejakande extremism och det behöver ske på central nivå i staden. Det avtal som redan finns med FHS behöver leda till konkreta insatser. När samarbetet med FHS är återupprättat behöver följande åtgärder omedelbart vidtas i arbetet mot extremism:

1. Stadsdelsnämndernas lokala handlingsplaner behöver skyndsamt komma på plats. Handlingsplanerna ska följa en central mall utformad i samarbete med FHS och utgå från lokala förutsättningar och utformas i dialog med polis och säkerhetspolis om hur den specifika situationen i stadsdelen ser ut. Arbetet behöver kontinuerligt avrapporteras, uppdateras och vara mätbart.
2. Parallellt med de lokala handlingsplanerna behövs ett stadsövergripande och gemensamt förhållningssätt med en åtgärdsplan för hur stadens förvaltningar ska agera när personer med våldsbejakande extrema tendenser identifieras. En stadsövergripande lägesbild behöver årligen presenteras för kommunstyrelsen.
3. Det måste finnas god tillgång till adekvat utbildning och ett kontinuerligt kunskapsstöd till medarbetare inom socialtjänst eller fritidsverksamhet som kommer i kontakt såväl med

människor som riskerar att radikaliseras. Därför måste en plan för kompetensutveckling inom dessa frågor upprättas, till exempel genom medverkan i EU-RAN-nätverket. I detta behöver det även klargöras vilket behov det finns att anställa medarbetare med särskild expertis.

4. Ett tätare samarbete mellan myndigheter och samhällsinstitutioner såsom polis, säkerhetspolis, skola och socialtjänst måste ske. För att stärka arbetet och fånga upp potentiella extremister vill vi så långt lagen medger häva sekretessen mellan stadens förvaltningar så att information kan delas när så krävs.
5. Stockholm behöver en plan för vilka insatser som ska erbjudas ungdomar som riskerar att dras in i extremistiska miljöer och deras familjer. Uppsökande arbete bör även bedrivas på nätet för att nå rätt målgrupper.
6. En plan behövs för vilka informationsinsatser som ska riktas till medborgarna, som vart man kan vända sig om man misstänker att någon i ens närhet blir radikaliserad.
7. Stockholms stad behöver bygga upp avhopparverksamheter för radikaliserade som vill lämna den extrema miljön. Det är nödvändigt att en länsöverskridande avhopparverksamhet för våldsbejakande islamistiska extremister inrättas.
8. I arbetet med avradikalisering och för att stävja rekrytering till extrema miljöer behöver civilsamhällesaktörer som Fryshuset involveras. Här har religiöst lärda personer och imamer en viktig roll, något som expertisen visat på.
9. Insatserna för att minska risken för nya dåd fordrar fokus på stadsmiljön. Det behövs trafik hinder som försvårar attacker med fordon. I det arbetet ska trafiknämnden involveras och erfarenheter inhämtas från andra länder. Ansvarsfördelningen mellan staden och polisen behöver tydliggöras när det gäller säkerhetsarrangemang vid särskilda platser och evenemang.
10. Stadsdelsnämnderna i Stockholm behöver se över sina lokala bidrag och säkerställa att inga medel ges till organisationer eller föreningar som inte vilar på demokratins grundvalar.

Särskilt uttalande

Olle Burell m.fl. (S), Ingegerd Akselsson Le Douaron m.fl. (MP) och Freddy Grip (V) anmälde ett särskilt uttalande enligt nedan:

Stockholm ska vara en trygg stad där vi gemensamt arbetar mot de hot som kan riktas såväl mot enskilda som mot samhället i stort. Extremism som med våldshandlingar vill undergräva det demokratiska samhällets öppenhet måste aktivt bekämpas.

Därför är arbetet mot våldsbejakande extremism centralt och en viktig uppgift för alla stadens verksamheter. Det är glädjande att Stockholm har kunnat fatta beslut om en strategi mot våldsbejakande extremism i bred enighet mellan sju partier i kommunfullmäktige. En del av denna överenskommelse innebär att alla nämnder och styrelser ska arbeta fram lokala handlingsplaner. Föreliggande förslag är det förslag som förvaltningen arbetat fram utifrån den centrala strategin. Det är en bra grund att utgå från men vi anser att detta arbete bara är i inledningsskedet.

Det finns anledning att återkommande behandla frågan för att i vår verksamhet fortsätta utveckla arbetet mot våldsbejakande extremism. Vi ser därför detta program som en bra utgångspunkt men avser att utifrån de synpunkter som kommit fram i nämndbehandlingen samt utifrån erfarenheter från stadens verksamheter och det civila samhället utveckla handlingsplanen när behov föreligger.

Ersättaryttrande

Maria Jansson (Fi) hänvisade till det särskilda uttalande gemensamt från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Ersättaryttrande

Christian Carlsson (KD) anmälde ett ersättaryttrande enligt nedan:

- att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut.
- att handlingsplan mot våldsbejakande extremism enligt bilaga 4 till tertialrapporten revideras efter kommande direktiv från kommunstyrelsen i enlighet med vad som anförs nedan.
- att därutöver anförs följande:

Ett Stockholm som håller samman är ett av kommunfullmäktiges inriktningsmål som bedöms uppfyllas helt. Det är anmärkningsvärt eftersom vi vet att skillnaden i kunskapsresultat mellan olika skolor och elever med olika socioekonomisk bakgrund ökar i Stockholm, inte minst pojkarnas resultat i utsatta områden behöver förbättras. Ett väl fungerande mottagande av nyanlända elever och deras integrering i skolan och det svenska samhället är avgörande för att Stockholm ska vara en trygg stad som håller samman.

Kristdemokraterna har tidigare påtalat vikten av en fördjupad analys och utvärdering av det socioekonomiska tilläggsbeloppet. Idag läggs stora summor inom ramen för det socioekonomiska tilläggsbeloppet, men effektiviteten av insatserna är fortfarande osäker. Det är därför bra att en fördjupad analys och utvärdering är planerad under verksamhetsåret.

Alla skolor i Stockholm ska vara skolor med ordning och kunskap i fokus. Därför ser vi det som ett problem att utbildningsförvaltningen inte når målen när det gäller andelen föräldrar och elever som vet vad som krävs för att nå målen i olika ämnen. Det är också ett stort problem att man inte når målen för andelen elever i förskoleklass, åk 2, åk 5, åk 8 eller i gymnasiet som känner sig trygga i skolan samt att eleverna inte heller i tillräcklig utsträckning upplever att det är arbetsro på lektionerna. Kristdemokraterna anser att det behövs vidareutbildning för stadens lärare i ledarskap och konflikthantering, och nolltolerans mot mobbning, trakasserier och kränkande beteende måste råda i alla Stockholms skolor.

Det är bra att utbildningsförvaltningen flyttar fram positionerna i arbetet mot hedersrelaterat våld och också fokus ligger på att förbättra elevhälsan. Allt fler barn och unga lider av psykisk ohälsa och elevhälsan är en av flera viktiga delar för att stävja den utvecklingen. Vi noterar dock att sjukfrånvaron bland personalen inom verksamheten är för hög och här gäller det att kontinuerligt arbeta för att främja en god arbetsmiljö och hälsa för stadens anställda.

Valfriheten i skolan är viktig och det visar inte minst det faktum att allt fler elever i Stockholm söker sig till fristående gymnasieskolor. Med anledning av att vikten av valfrihet är det därför mycket tråkigt att läsa om de nio fristående förskolor och pedagogiska omsorgsverksamheter som hittills har avslutats under året. Det är viktigt att kartlägga vad dessa nedläggningar beror på och vi kristdemokrater vill dessutom jobba proaktivt för att fler ska vilja starta och bedriva såväl fristående förskolor som pedagogisk omsorg i Stockholm. Vi menar att det är viktigt att det råder verklig valfrihet i Stockholm. Utbildningsförvaltningens verksamhet som syftar till att få fler barn i socioekonomiskt utsatta områden att gå i förskolan får därför inte uppfattas som ett ifrågasättande av de föräldrar som valt pedagogisk omsorg eller någon annan barnomsorgsform för sina barn. Istället ska föräldrarnas val respekteras.

Kristdemokraterna konstaterar vidare att prognosen för skolorna i egen regi visar underskott med 121,5 mnkr vilket beskrivs av förvaltningen som en markant försämring jämfört med resultatet förra året. Skolorna har inte förmått att anpassa sina organisationer efter den rödgrönrosa stadshusmajoritetens lägre uppräknade av pengbeloppet jämfört med tidigare år. Att nämnden redovisar en

budget i balans tack vare minskade resultatfonder, förändrade statsbidrag och minskade lokalkostnader som delvis beror på försenade projekt är inte tillfredsställande och skolornas ekonomiska situation behöver därför beaktas i det kommande. Skolan är en av kommunens absolut viktigaste kärnuppgifter och måste prioriteras.

Bilaga 4. Våldsbejakande extremism

Allt fler svenska medborgare radikaliseras och många väljer att ansluta sig till våldsbejakande grupperingar. Dessa grupperingar hotar, genom sina destruktiva mönster och värderingar, grundläggande demokratiska principer. För att hejda och vända denna utveckling är det nödvändigt med ett stadsövergripande arbete som ger konkreta verktyg för att motverka radikalisering och deltagande i krigsresor.

För att säkra våra invånares trygghet mot hot från våldsbejakande extremister krävs såväl polisiära som sociala insatser. Alliansen står enade om den utveckling av arbetet mot våldsbejakande extremism vi nu vill se och vilka förbättringar som måste ske för att göra Stockholm till en säkrare stad. Arbetet mot våldsbejakande extremism handlar om att arbeta mot samtliga de hot som Säpo bedömer kan skada demokratin: extremistisk islamism, vit maktmiljön och den så kallat autonoma vänstern. Stockholms stad står inför stora utmaningar framöver och därför måste vi, tillsammans med berörda parter och relevant sakkunskap, arbeta kunskapsbaserat och med tydliga strukturer och insatser.

Stadens arbete mot våldsbejakande extremism fastställdes av kommunfullmäktige den 16 maj 2016 som riktlinjer till stadens trygghets och säkerhetsprogram. Beslutet var ett resultat av en blocköverskridande överenskommelse. En förutsättning för den blocköverskridande överenskommelsen var att de lokala handlingsplanerna skulle konkretisera arbetet samt att en tidsplan för den fortsatta processen skulle fastslås. Alliansen uppgav i ett särskilt uttalande i kommunstyrelsen den 4 maj 2016 att ett krav var att en mall för stadsdelsnämnderna skulle tas fram i samarbete med Försvarshögskolan och att denna borde vara fastställd under hösten 2016 samt att de lokala analyserna och handlingsplanerna skulle vara klara senast till årsskiftet 2016/2017. Därutöver skulle medel avsättas för att implementera arbetet i budget för 2017.

överenskommelse som kommunfullmäktiges partier (exklusive Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna) kom överens om tidigare under mandatperioden. Vi kan konstatera att arbetet har försenats och att ett förslag läggs fram för nämnden väsentligt senare än vad som överenskommits centralt. Därtill tvingas vi konstatera att ett antal av förutsättningarna för överenskommelsen även har brutits.

I arbetet med den lokala planen var ett krav från Alliansen att man skulle dra nytta av den forskning och kunskap som finns på området, bland annat genom ett konkret samarbete med expertis hos instanser som Försvarshögskolan (FHS). Kravet var att nämndernas handlingsplaner inte skulle tas fram var och en för sig utan utifrån en central mall, framtagen i samarbete med FHS och annan relevant expertis på området. Detta har inte skett och det finner vi oacceptabelt. Resultatet blir att stadens arbete för att motarbeta våldsbejakande extremism försenas, blir bristfälligt och inte är koordinerat. Det är inte ett seriöst eller förtroendeingivande sätt att hantera en så viktig fråga för vår stad och våra invånares trygghet.

Handlingsplanen hade vunnit i både konktion och i innehåll av att ta till sig den forskningsbaserade kunskap som Försvarshögskolan besitter. När majoriteten nu har valt att inte göra det kan vi inte gå i god för slutresultatet och inte ställa oss bakom den föreslagna handlingsplanen i föreliggande skick. Handlingsplanen behöver arbetas om och arbetet på central nivå i staden behöver professionaliseras och intensifieras.

I det uppkomna läget anser vi således att planen ska omarbetas utifrån direktiv från kommunstyrelsen och underställas Försvarshögskolans expertis innan den åter läggs fram för nämnden. Den lokala handlingsplanen bör även tillställas Polismyndigheten, Kriminalvården, Säpo och andra myndigheter för synpunktsinhämtning innan beslut fattas av nämnden.

Handlingsplanen behöver utvecklas i konktion för att tydliggöra hur förvaltningen ska öka kompetensen bland sina medarbetare i syfte att upptäcka begynnande radikaliserings hos enskilda individer som kommer i kontakt med socialtjänsten samt hur samarbetet med Polismyndigheten ska se ut.

Arbetet med att granska de organisationer som direkt eller indirekt tar emot finansiellt stöd från staden måste intensifieras. Inga föreningar eller samfund som direkt eller indirekt upplåter en plattform åt extremistiska och våldsbejakande individers budskap

ska kunna motta stöd från Stockholms stad. Detsamma gäller att heller inga av stadens lokaler upplåts åt sådana individer eller organisationer. Det fordras en konkret plan för hur arbetet med att säkerställa detta ska implementeras och följas upp.

Som nämnts ovan är en oavvislig förutsättning för ett strategiskt arbete mot extremism att det bedrivs systematiskt och utformas i tätt samarbete med den expertis som finns. Försvarshögskolans forskare behöver vara en integrerad del av Stockholms stads arbete mot våldsbejakande extremism och det behöver ske på central nivå i staden. Det avtal som redan finns med FHS behöver leda till konkreta insatser. När samarbetet med FHS är återupprättat behöver följande åtgärder omedelbart vidtas i arbetet mot extremism:

1. Stadsdelsnämndernas lokala handlingsplaner behöver skyndsamt komma på plats. Handlingsplanerna ska följa en central mall utformad i samarbete med FHS och utgå från lokala förutsättningar och utformas i dialog med polis och säkerhetspolis om hur den specifika situationen i stadsdelen ser ut. Arbetet behöver kontinuerligt avrapporteras, uppdateras och vara mätbart.
2. stadsövergripande och gemensamt förhållningssätt med en åtgärdsplan för hur stadens förvaltningar ska agera när personer med våldsbejakande extrema tendenser identifieras. En stadsövergripande lägesbild behöver årligen presenteras för kommunstyrelsen.
3. Det måste finnas god tillgång till adekvat utbildning och ett kontinuerligt kunskapsstöd till medarbetare inom socialtjänst eller fritidsverksamhet som kommer i kontakt såväl med människor som riskerar att radikaliserar. Därför måste en plan för kompetensutveckling inom dessa frågor upprättas, till exempel genom medverkan i EU-RAN-nätverket. I detta behöver det även klargöras vilket behov det finns att anställa medarbetare med särskild expertis.
4. Ett tätare samarbete mellan myndigheter och samhällsinstitutioner såsom polis, säkerhetspolis, skola och socialtjänst måste ske. För att stärka arbetet och fånga upp potentiella extremister vill vi så långt lagen medger häva sekretessen mellan stadens förvaltningar så att information kan delas när så krävs.
5. Stockholm behöver en plan för vilka insatser som ska erbjudas ungdomar som riskerar att dras in i extremistiska miljöer och deras familjer. Uppsökande arbete bör även bedrivas på nätet för att nå rätt målgrupper.

6. En plan behövs för vilka informationsinsatser som ska riktas till medborgarna, som vart man kan vända sig om man misstänker att någon i ens närhet blir radikaliserad.
7. Stockholms stad behöver bygga upp avhopparverksamheter för radikaliserade som vill lämna den extrema miljön. Det är nödvändigt att en länsöverskridande avhopparverksamhet för våldsbejakande islamistiska extremister inrättas.
8. I arbetet med avradikalisering och för att stävja rekrytering till extrema miljöer behöver civilsamhällesaktörer involveras. Här har religiöst lärda personer och imamer en viktig roll, något som expertisen visat på.
9. Insatserna för att minska risken för nya dåd fordrar fokus på stadsmiljön. Det behövs trafik hinder som försvårar attacker med fordon. I det arbetet ska trafiknämnden involveras och erfarenheter inhämtas från andra länder. Ansvarsfördelningen mellan staden och polisen behöver tydliggöras när det gäller säkerhetsarrangemang vid särskilda platser och evenemang.
10. Stadsdelsnämnderna i Stockholm behöver se över sina lokala bidrag och säkerställa att inga medel ges till organisationer eller föreningar som inte vilar på demokratins grundvalar.